

Анатолій

ХОСТИКОЄВ:

“Граючись, донести
СЕРІОЗНЕ...”

Анатолій Хостікоєв - актор театру і кіно. Головні ролі в театрі: Черниш (за “Прапороносцями” О.Гончара, реж. С.Данченко, Львівський театр ім. М.Заньковецької); Роланд (“Казка про Моніку”, реж. І.Молостова, Київський театр російської драми ім.Лесі Українки); дон Філіпе (“Благочестива Марта” Тірсо де Моліна, реж. В.Оглоблін); Анарх (“Санаторійна зона” за М.Хвильовим, реж. С.Данченко); Воланд (“Майстер і Маргарита” за М.Булгаковим, реж. І.Молостова); Еней (“Енеїда” за І.Котляревським, реж. С.Данченко); Балтазар (“Крихітка Цахес”, драматургія Я.Стельмаха за Г.Татарченка, реж. С.Данченко); Модред (“Мерлін, або Спустошена країна” І.Франка; Лукаш (“Швейк” за Я.Гашеком, реж.М.Гринишин).
Знімався у фільмах: “Вавилон ХХ”, реж. І.Миколайчук, “Камінна душа”, “Кому вгору, кому вниз”, обидва - реж. С.Клименко, “Для сімейного вогнища”, реж. Б.Савченко, телефільми “Пастка” і “Злочин з багатьма невідомими”, реж. О.Бійма, Державна премія ім.Т.Г.Шевченка, телесеріал “Роксолана”, реж.Б.Небієрідзе.

- Кожна вистава існує як якась певна театральна умовність. Іншими словами, режисер пропонує, або навіть диктує умови гри. Пане Анатолію, Вам важко переходити від однієї умовності до іншої?

- Що мається на увазі під умовністю?

- В будь-якому творі, навіть не театральному, існують свої умови гри, певний стиль.

- Якщо режисер цілісно бачить майбутню виставу, знає, в якому жанрі її вирішувати, в якому стилі працюватимуть в ній актори і коли він здатен заразити їх своєю ідеєю - то для актора існує тільки одна проблема - як це зробити. Якщо актор володіє професією, він мусить втілити те, що від нього вимагає режисер. Мені здається, що співдружність і взаєморозуміння актора й режисера і дає можливість знайти і стиль, і правила гри, і те, що зумовлює, врешті-решт, народження вистави.

- Я задумала нашу розмову, як діалог про гру, гру, як матеріал Вашої професії. Приміром, матеріалом для художника є фарби, для письменника - слово, а для актора, напевне, гра. Гра на сцені, гра в житті. Ви всерйоз ставитеся до неї? Гра - то щось серйозне, чи ні?

- Ні. Але професія вимагає серйозного ставлення до себе. Хоча вміння “бавитися” на сцені - це, як мені здається, одна з можливостей створювати цікаві образи. Чим більше ти “бавишся”, чим більше ти дитина, тим цікавіше актору працювати.

- Не буває такого, що Вам важко повертатися до себе після того, як, “бавлячись”, заглибились у далекий від Вас образ, далекий персонаж?

- Безумовно, щось лишається на певний час, тому що, прийшовши після вистави до гримувальної кімнати, відчуваєш цей шлейф, який за тобою тягнеться. Якщо робота серйозна - одразу вискочити з цього неможливо. Але однаково, яку б не грав трагедію, треба грати її з “легким” серцем. Великий грузинський актор Ромаз Чхиквадзе говорив, що йде на вистави і грає їх внутрішньо з легким, веселим настроєм, не дивлячись, Лір це чи Річард, бо при внутрішній легкості, “нутро” стає слухняним і податливим.

- Тобто, в роботі має бути обов'язковою радість творчості?

- Без цього неможливо.

- Говорячи про дитинність, яка допомагає актору, Ви тим самим згадали Станіславського з поняттям про “дитячу наївність”, про дитячу віру в запропоновані обста-

вини. Як Ви входите в творчий стан "дитячої наївності"?

- Важко. Багато проблем, які існують поза театром. Побутовість світу накладає відбиток. Але театральний організм самолікується, і лікується актор, як його частинка. Сцена лікує. Коли ввечері відповідальна вистава - організм із самого ранку готується до зустрічі зі сценою. Не так з глядачем, як зі сценою, тому що глядач - необхідне, але вторинне. Може, це звучить незрозуміло, але головне - це ти і сцена. Важливо приходити туди, коли немає глядача, немає акторів. Сцена мені дає силу.

Актор віддає свою душу і деколи настає повне спустошення після вистави. Але це магія. Театр - магія. Тут працюють люди, які не бояться нести цей хрест. Колись акторів називали бісовими дітьми, тепер цю професію поважають, але ніхто не в змозі оцінити, скільки вона потребує сил. Та про це менше треба говорити. Має існувати таємниця між акторами і глядачами.

Але ж, коли актор відкриває себе з усією щирістю, а глядач не відповідає взаємністю, залишається замкненим, то актор втрачає енергетично. Має бути якийсь взаємообмін?

- Так, але не обов'язково, можливо, і не суттєво. Попри бажання слави і грошей, хоча акторська професія, напевно, єдине, чим ми можемо заробляти на життя, - актор не може без сцени тому, що так створений. Не всі відкриваються перед собою, а тим більше перед цілим залом людей. Актор - божівільний, який говорить не тільки сам із собою, а й виносить це на суд глядача.

У "Швейку" Ви здивували глядачів. Нелегко було побачити Хостікоєва в тому бомжі, що бродив між публікою у фойє перед виставою. Вам подобається дивувати?

- Це не самоціль, але хочеться бути різним у професії. В житті я інакший. Замкнений, не схильний до спілкування, хоча, напевно, людям здаюся богемним. Акторство - то праця і таїнство, в котре не кожному вдається проникнути. Щодо професії, то це одна з умов - дивувати. Дивувати глядачів і дивуватися самому, тому що, я впевнений, у актора, як і в будь-якої людини, немає ампула. Бо тоді актор стає запрограмованим, вважає, що в певні зони йому заборонено ходити. Віра в себе дає можливість дивувати. Я щасливий, що мені вдалося у "Швейку" бути різним. В молодості я грав те, що мав грати, - в "Благочестивій Марті", в "Сеньйорі з вищого світу". Такого

хвацького хлопця. В "Енеїді" - Енея.

-Такого романтичного героя.

- Романтичного, яскравого, який весь на виду, який усе вміє. Дійсно, я вмію багато з того, що треба актору, - фехтувати, співати, грати на музичних інструментах, танцювати. Мені закидали критики, що я на цих "штучках-дрючках"...

- Нічого собі "штучки-дрючки".

-...Що я зробив собі ім'я на них. Вони не розуміють, - це елементарне, яке має вміти актор, і я не втратив бажання пізнавати і вчитись. Хоча мені й гріх скаржитись на брак роботи, адже я працюю і в Малахова, і в Жолдака, але хотілося б зіграти щось вагоме в рідному театрі. Сподіваюсь, це збудеться.

- Яка різниця між роботою в театрі й у кіно?

- В театрі проживаєш життя персонажа від початку до кінця. Десь

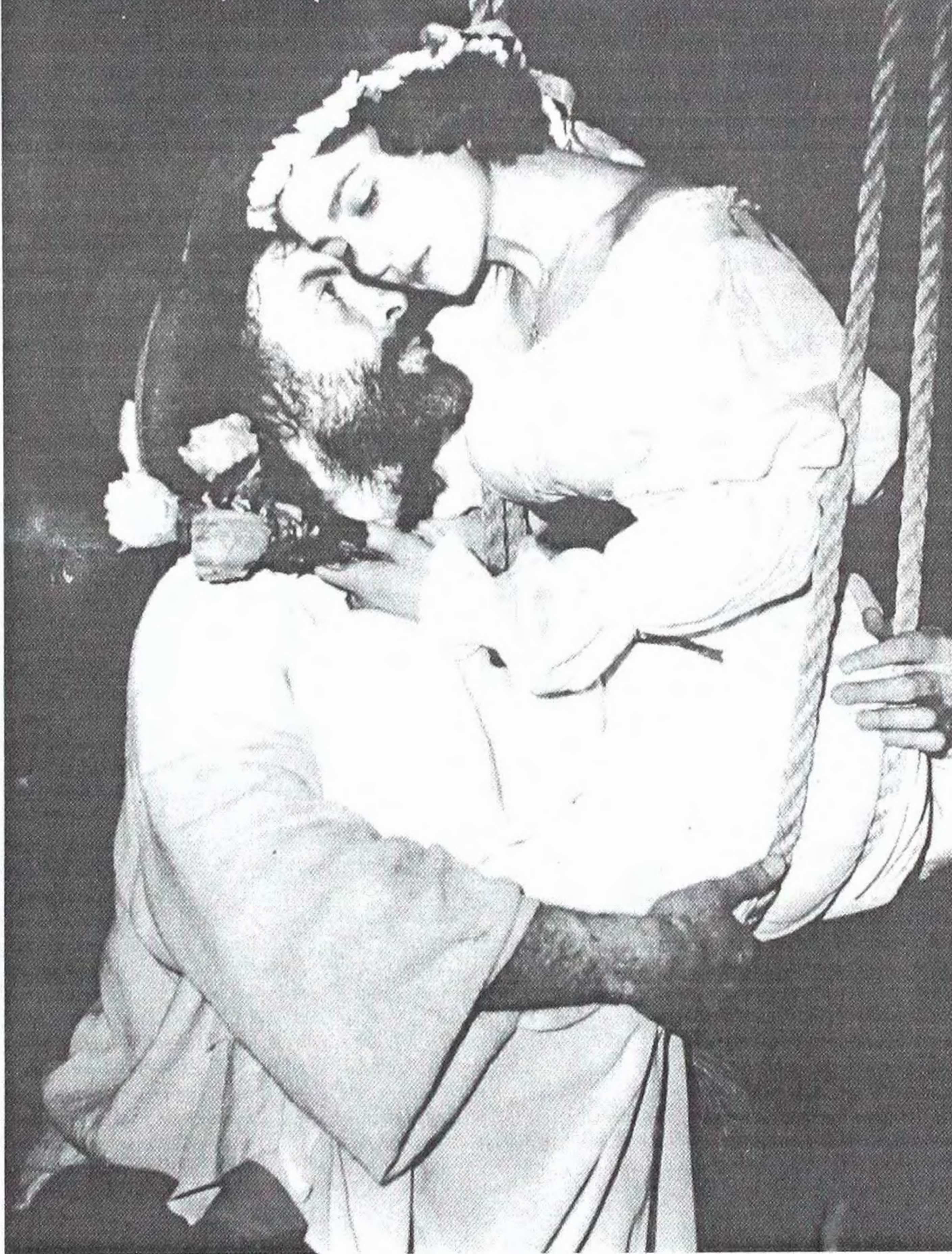
більше двох годин іде в розвитку будь-яка роль. А в кіно заважає камера, відволікають люди, які ходять навколо, мені важко повірити в те, що граю. Театр я люблю більше, ніж кінематограф.

- Майже всі актори так говорять, навіть ті, які більше реалізували себе в кіно. Звідки це таке?

- Театр - це живе спілкування, а в кіно все фіксується. Дивишся на себе збоку - а виправити вже нічого неможливо. Такий кайф у театрі, коли в чіткому малюнку ролі можеш імпровізувати! Можеш продовжувати працювати над роллю. Потім, у кіно багато моментів, які можуть зіпсувати акторську роботу. Багато залежить від оператора і взагалі, технічні моменти можуть наробити прикросів. А в театрі відповідаєш сам за себе, хоча працюєш з партнерами.

- Можна порівняти театр з живою рослиною, а кіно з чимось

Анатолій Хостікоєв і Наталя Сумська у виставі "Біла ворона" Ю.Рибчинського, Г.Татарченка.

штучним? З якимись штучними квітами?

- Ну-у, я так не скажу! Коли дивишся деякі фільми - забуваєш себе. Мистецтво кіно теж сповнене енергетичної сили. Недаремно в кіно люди часто плачуть. Я маю на увазі не ті серіали, які нас заповнили. Великий кінематограф - то велике потрясіння.

В житті теж існує умовність. Життя диктує правила гри. Ви приймаєте ці умови, чи якось боретесь з ними?

- В житті, чи...

- Так, в житті.

- Тут складніше. Тут не можна переступати межу. В театрі чи в кіно можна зіграти злодія, вбивцю. В житті це межі, які переступати недопустимо, хоча кажуть, що життя - театр. Я думаю, що життя, все-таки, дуже серйозна річ і воно не пробачає зверхнього ставлення до себе, панібратського ставлення. Воно дійсно дається один раз і до нього треба підходити з любов'ю.

Говорять, що політика - гра, бізнес - гра. Вас хвилює цей театр?

- Я ніколи не захоплювався ні політикою, ні бізнесом. Далекий від цих ігор. Вони такі жорстокі. Кожен вибирає свій шлях - грати або в житті, або на сцені. Я вибрав сцену.

Ми прийшли до того, що актор скоріше щирий в театральній грі, ніж у життєвих іграх?

- Чому? Це різні речі. Кажуть, що не може бути погана людина хоро-

шим артистом. Дуже навіть може.

Ще таке грайливе трошки запитання. Ви подобаєтесь багатьом жінкам, а що Ви цінуєте в них?

- ...Важко відразу відповісти, але хіба грайливо. Актори, взагалі, люди такі марнославні. Це, напевно, необхідна умова нашої професії. Марнославність - це рушійна сила актора. Я не можу терпіти критики від жінок. Я її не виношу і завжди уникав зустрічі з жінками, які пробували мене критикувати. Раніше подобалися жінки красиві, молоді, які мене хвалять, яким я здаюся найкращим. Це взагалі дуже приємно слухати. А тепер складно сприймаю критику, як і раніше, але мені подобається в жінці, коли вона сповнена внутрішньо гідності й, головне, коли вона спокійна внутрішньо. Я не люблю, коли жінка занадто темпераментна в своїх бажаннях і про це весь час говориться. Люблю спокійних і розумних.

Кажуть, що жінка має нести позитивну емоцію, а чоловік - позитивну думку. Ми знаємо славетних чоловіків, типу Ніцше, сильних ментально, але в результаті їхня енергія приводила світ до якоїсь руйнації. Як щодо актора? Має він право щось нищити в душах?

- Дивлячись, яке завдання він собі ставить... Як ми можемо руйнувати? Я думаю сенс професії акторської, режисерської, будь-якої мистецької професії - будувати. Можна зіпсувати у людей смак поганими виставами, але щоб ста-

А.Хостікоєв - Воланд у виставі "Майстер і Маргарита" за М.Булгаковим.

вити собі за ціль по-злому виходити на глядача - такого я ще не зустрічав. Сама професія наша - професія добрих людей. Актори повинні бути блаженними. Блаженна людина лагідна, добра, більше спілкується з природою.

Як Ви вважаєте, ця професія небезпечна?

- Для кого?

- Для самих акторів.

- Думаю, так. Втрачаєш інколи відчуття часу, реальності. Інколи переоцінюєш себе. Я грав сильних героїв. В бойовиках, наприклад. Якимось на вулиці мені дуже здорово дісталось по пиці через те, що переніс свого героя, майора Єршова, в життя. Мені здалось, що я зможу постояти проти двох таких собі... Хоча я давно займаюся боксом, все-таки, виявилось, переоцінив свої можливості.

...Можеш стати непотрібним і це руйнує. Інколи спадає на думку дуже грубе визначення, що твоя професія - товар, а товар, на який втрачається попит, має здатність псуватись.

Товар?.. Грузинський класик сказав: "Що сховав ти - те пропало. Що віддав ти - те твоє". Актор, чим більше він віддає, тим більше щось отримує. Від глядача. Ви погоджуєтесь з цим? Навіть не від глядача, можливо, а звідкись з іншого боку. Від верховного Творця?

- Принаймні, це красиво звучить. Це красиво. Хотілося б, щоб так було.

Анатолій Хостікоєв у ролі султана Сулеймана. Телесеріал "Роксолана". Режисер Б.Небієрідзе. Студія "Укртелефільм". 1996.

